

Urcior lucrat de Cărlănuș P. Ion, din Golești — Brăția — Muscel, Premiul I în 1908.

Urcior lucrat de Tudorache Alexandru din Brăila, Premiul II în 1910.

atenția în mod special să nu copieze: «*Felul mărfurilor aduse, de prin alte țări cum se găsec astăzi pela țirgovești*»⁵, ci «*se cer vase ca să fie după izvoadele românești cele mai vechi. Adică să aibă o înfățișare plăcută, iar smalțul așa cum îl puneau strămoșii noștri. Să fie lucrate frumoși, arse bine, cu sunet curat, să aibe pe ele izvoade alese cu vopseli de ale bătrânești nu cu culori noi de prin țirguri. Fiecare olar să lucreze cum se obișnuiește prin acea parte a locului și să nu caute să se ia după vase străine lui sau prin vecini*»⁶.

În apel sînt precizate de asemenea categoriile de vase ce urmează să fie prezentate la concurs, dîndu-se prioritate străchinilor, urcioarelor și sfeșnicilor⁴, ce vor fi de fapt majoritate în concurs.

Apelul a fost trimis prefecturilor județelor, iar la organizarea locală a concursului din fiecare județ au contribuit prefectii, care la rîndul lor au dat dispoziții primarilor și inspectorilor comunali, sau în unele cazuri poliției locale⁶.

De modul puțin competent în care s-au achi-tat conducătorii vechilor județe, stau mărturie numeroasele adrese, conținînd rapoarte strict administrative de îndeplinire a unui ordin, la care mai putem adăuga și o analiză obiectivă a județelor și a olarilor care au participat la concurs⁶.

Concursul urma să se desfășoare în luna noiembrie 1908, dar în urma unei invitații făcută de către Primăria orașului București, concursul are loc la 21 mai, în cadrul Bîlcului Moșilor din București. În mai sus-menționata adresă, Primăria municipiului București pune la dispoziția Societății suma de 3 000 lei, «*în scop de a se da premiu numai pentru produsele micii industriei țărănești, cele mai frumoase și care au păstrat mai mult caracterul românesc*»⁷.

Au fost premiați 18 olari, premiul special în valoare de 100 lei fiind obținut de Nicolae Florea Pielmuș din Oboga-Romanați⁸.

Olarilor ce s-au distins în cadrul concursului, urma să li se facă comenzi speciale de vase, conform indicațiunilor societății, și care să fie puse în vînzare de «Societatea Albina», la sediul său din Calea Victoriei 121, în același local în care au fost expuse, o perioadă de timp, piesele de ceramică premiate la primul concurs de olărie din țară⁹.

După cum rezultă din registrele inventar ale Muzeului de artă populară al R.S. România,

⁵ Muzeul de artă populară (M.A.P.), dosar 6, fila 43, vol. 1, 908-911, 1908, ziarul Universul, martie, 1908.

⁶ Idem.

⁷ Idem.

⁸ M.A.P., dosar 6-908-911, vol. 1, fila 108 — adresa nr. 1735/20 martie, 1908 — Poliția orașului Curtea de Argeș.

⁹ M.A.P., dosar 6-908-911, vol. 1.

⁴ M.A.P., dosar 6-908-911, vol. 1, fila 88 — Primăria orașului București, nr. 22-307/908 din 19 aprilie, 1908.

⁵ Vezi anexa nr. 1 — M.A.P., dosar 6, vol. 1, 908-911, fila 156, 1908.

⁶ M.A.P., dosar 6, 908-911, vol. 1.

o bună parte a obiectelor participante la acest concurs, îndeosebi cele premiate, au trecut în patrimoniul acestui muzeu, datorită străduințelor depuse de Al. Tzigara Samurcaș, directorul Muzeului de artă națională din acea vreme. Majoritatea obiectelor însă au fost vindute în cadrul târgului și au intrat în colecții particulare.

Cu toată slaba lui organizare, acest prim concurs de olărie din țara noastră prezintă numeroase aspecte ale situației ceramicii populare din acea vreme. Pe lângă centrele participante la concurs, în fazele de pregătire a concursului, unele prefecturi au însoțit adresele lor de liste cu localități în care se practica olăria, indicând adresa și numele tuturor olarilor din centrul respectiv¹⁰.

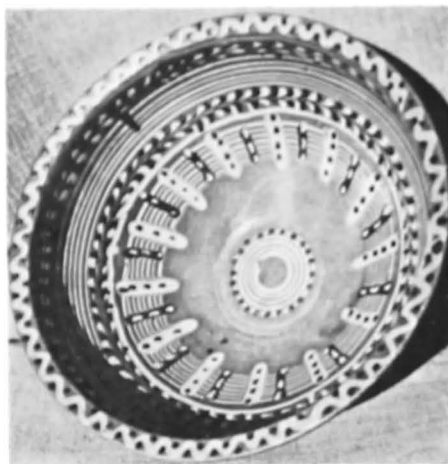
Raportînd cunoștințele noastre actuale la centrele de ceramică existente în 1908, putem completa harta centrelor de ceramică din țara noastră cu numeroase localități, deși din concurs au lipsit județele ca Gorj, județ în care, după cum ne este cunoscut, olăria populară are o veche tradiție.

Făcînd o analiză obiectivă a pieselor de ceramică ce ni s-au păstrat de la concurs, constatăm că selecționarea obiectelor a fost destul de arbitrară, premiîndu-se piese la care valoarea artistică e îndoielnică, primul criteriu al selecționării fiind smălțuirea. Deși în apelul lansat de Societate se menționau: străchinile, urcioarele și sfesnicele, — categorii de ceramică solicitate la concurs — olarii s-au prezentat totuși cu forme foarte variate, de care însă la premiere nu s-a ținut seamă decît cu foarte mari excepții (Cărlăranu P. Ion din Golești-Bratia, Muscel primește premiul I pentru o oală și C.N. Florea din Curtea de Argeș, premiul III pentru un chiup)¹¹.

Făcînd o statistică a acestui concurs, putem cunoaște numărul centrelor de ceramică, al olarilor, al pieselor de ceramică cu care s-au înscris la manifestare, fiecare provincie istorică, județ sau localitate, în frunte fiind Moldova, deși premiile cele mai multe sînt deținute de Muntenia (județele Argeș și Muscel), urmîndu-i îndeaproape Oltenia cu județele Romanși, Mehedinți și Vilcea, Vilcea fiind și județul cu cele mai multe premii cîștigate, iar centrul Golești-Bratia din Muscel, cu numărul cel mai mare de participanți¹².

Satisfăcuți de rezultatele obținute, puternic elogiate în presă, inițiatorii concursului de olărie din 1908 vor trece, în 1910, la organizarea, pe criterii aproape similare, a unui al 2-lea concurs, la care ne vom întîlni atît cu centre de ceramică cunoscute, cît și cu altele noi.

Deși de data aceasta Societatea se adresează direct producătorilor, lucrările olarilor la acest concurs sînt mult mai slabe.

Străchină lucrată de Nicolae Florea Pielmuș din Oboga.

Urcior lucrat de Vasile Ochiană din Crețești.

¹⁰ M.A.P., dosar 6/1, vol. II, fila 25 și fila 33 și dosar 6, vol. I, 908-911-1908, fila 104.

¹¹ M.A.P., dosar 6/910-911, fila 156, ziarul Universul,

20 noiembrie, 1910; vezi anexa III.

¹² M.A.P., dosar 6/910-911, fila 156.

Cei mai mulți dintre participanți s-au străduit să inventeze motive și forme noi, dar străine de tradiția țării, lucru de care, prin adrese particulare trimise fiecăruia dintre concurenți, li se atrage atenția în mod special să se ferească.

Puținele obiecte care ni s-au păstrat de la aceste două concursuri de olărie, organizate în primul deceniu al veacului nostru, constituie documente importante, ce oglindesc caracterele specifice ale centrelor de ceramică la acea epocă, multe din ele dispărute astăzi. Ele aduc în același timp o contribuție importantă la istoria meșteșugurilor populare românești, completând în mod substanțial harta centrelor de ceramică din țara noastră.

Oală lucrată de Costache Cosma din Bozieni-Roman.

Anexa I

CONCURSUL DE OLĂRIE DIN 1908

Premiul I Special — 100 lei

Niculae Florea Pielmuș din Oboga-Romanati

Premiul I — 75 lei (5 olari)

Țambrea Ion A. (Hurez - Vilcea)
Vasile Vizuire și Ion Vasilki (Tr. Frumos - Iași)
Cărlănaru P. Ion (Golești-Brăția - Muscel)
Marin N. Diaconessa (Oboga - Romanati)

Premiul II — 50 lei (6 olari)

Constantin Stanciu Pușoi (Hurez - Vilcea)
Ion R. Mihai (Zătreni - Vilcea)

George Stoian (Dorohoi)
Constantin I. Niță Morariu (Vlădești - Vilcea)
N. Marian (Șișești - Mehedinți)
N. D. Banu (Vlăsnești - Argeș)

Premiul III — 25 lei (6 olari)

Ion I. Simion (Cămpulung - Muscel)
N. L. Olariu (Golești - Brăția, Muscel)
Gh. Pintilie (Grozepți - Bacău)
T. I. Alexandrescu (Brăila)
C. N. Flores (Curtea de Argeș)
Ion Matei Ene (Coșești - Muscel)

ANEXA II

CONCURSUL DE OLĂRIE DIN 1908

Moldova

21 centre
58 olari
261 piese

Muntenia

14 centre
69 olari
276 piese

Oltenia

16 centre
40 olari
161 piese

Total general:

51 centre
167 olari 164
724 piese 709

ANEXA III

CONCURSUL DE OLĂRIE DIN 1910

Premiul I — 75 lei

C. Rîrileanu (Broșteni - Suceava)
N. Pielmuș (Oboga - Romanati)
Florea Iorga (Hurez - Vilcea)

Premiul II — 50 lei

N. C. Rândașu (Vlădești - Muscel)
C. Pușoiu (Hurez - Vilcea)
Al. Tudorache (Brăila)

Premiul III — 25 lei

Florea Preda (Știrbei - Romanati)
Aron Breitenfeld (Botoșani)
Nic. Stoian (Dorohoi)
I. Burmuz (Piatra Neamț)

RÉSUMÉ

Se basant sur un riche matériel d'archive, inédit jusqu'à présent, les auteurs cherchent à présenter les manifestations initiées par la société «Domnita Maria» au cours de la première décennie de notre siècle, destinées à aider la renaissance de l'industrie nationale.

Insistant spécialement sur les concours de poterie des années 1908 et 1910, et espérant accroître le nombre des villages aujourd'hui connus pour avoir pratiqué la poterie au commencement de ce siècle, les auteurs publient, dans les annexes à cette note, tant les centres de poterie participants à ces concours, que les noms des potiers qui ont reçu des prix.